

नेपाल राजपत्र
नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित
खण्ड ५१) काठमाडौं, फागुन १३ गते २०५८ साल (संख्या ४४
भाग ३

नेपाल सरकार

विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सूचना

राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समिति (गठन) आदेश, २०५८

विकास समिति ऐन, २०१३ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायको आदेश जारी गरेको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस आदेशको नाम "राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समिति (गठन) आदेश, २०५८" रहेको छ।

(२) यो आदेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

- ❖ (१) यस आदेशको नाम "राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समिति (गठन) (पहिलो संशोधन) आदेश, २०६२" रहेको छ।
- ❖ (२) यो आदेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।
 - (१) यस आदेशको नाम " राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समिति (गठन) (दोस्रो संशोधन) आदेश, २०६३" रहेको छ।
 - (२) यो आदेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस आदेशमा,

(क) "समिति" भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठन भएको राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समिति सम्झनु पर्छ।

(क१) "आयोग" भन्नाले सम्वत् २०६२ साल भाद्र २० गते नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित सूचनामा उल्लिखित सूचना प्रविधि उच्चस्तरीय आयोग सम्झनुपर्छ।

(ख) "सूचना प्रविधि" भन्नाले कम्प्युटर प्रणालीको माध्यमद्वारा सूचना सिर्जना गर्ने, उत्पादन गर्ने, सङ्कलन गर्ने, सम्प्रेषण गर्ने, आदान-प्रदान गर्ने, जम्मा गर्ने, सञ्चय गर्ने, प्रदर्शन गर्ने वा प्रशोधन गर्ने काम सम्झनु पर्छ।

- ❖ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित।
- दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित।
- ✕ दोस्रो संशोधनद्वारा झिकिएको।
- दोस्रो संशोधनद्वारा "श्री ५ को सरकार" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "नेपाल सरकार" भन्ने शब्दहरूमा रूपान्तरण गरिएको।

- (ग) "सूचना बैक" भन्नाले समितिले तोके बमोजिमको आधिकारिक व्यक्तिले सञ्चय, उपयोग र परिमार्जन गर्न सक्ने गरि सूचना संग्रह गर्ने काम सञ्चानु पर्छ र सो शब्दले डाटा डिपोजिटरीको काम समेतलाई जनाउँछ।
- (घ) "कम्प्युटर अभिलेकीकरण" (कम्प्युटराईजेशन) भन्नाले कम्प्युटर प्रणालीको माध्यमद्वारा सूचना प्रविधिको व्यवस्थित उपयोग गर्ने काम सम्झनु पर्छ।
- (ङ) "अध्यक्ष" भन्नाले समितिको अध्यक्ष सम्झनु पर्छ।
- (च) "सदस्य" भन्नाले समितिको सदस्य सम्झनु पर्छ र सो शब्दले अध्यक्ष तथा सदस्य-सचिव समेतलाई जनाउँदछ।
- (छ) "कार्यकारी निर्देशक" भन्नाले गठन आदेशको दफा ६ बमोजिम नियुक्त भएको वा तोकिएको समितिको कार्यकारी निर्देशक सम्झनु पर्दछ।
- (ज) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम भन्नाले यस आदेश अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ।

३.राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समितिको गठन: (१) सूचना बैकको रूपमा काम गर्न, सरकारी कार्यालयहरूको कम्प्युटर अभिलेखीकरण तथा विषय वस्तुको विकास र विस्तार गर्नमा सघाउ पुर्याउन र सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति तथा योजनाको कार्यान्वयन गर्न, गराउनको लागि राष्ट्रिय सूचना प्रविधि विकास समिति नामको एक समिति गठन गरिएको छ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा देहायका सदस्यहरू रहनेछन्:-

- (क) सचिव, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय -अध्यक्ष
- ❖ "(क) आयोगको सदस्य मध्येबाट नेपाल सरकारले तोकिएको व्यक्ति -अध्यक्ष
- "(क)सचिव, वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय -अध्यक्ष
- ★ (क१) आयोगको सदस्य सचिव-सदस्य
- (क१) प्रतिनिधि,(राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणी) अर्थ मन्त्रालय - सदस्य
- (ख) प्रतिनिधि, सूचना तथा प्रविधि मन्त्रालय (राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणी) -सदस्य
- (ग) प्रतिनिधि, राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय (राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणी) -सदस्य
- (घ) प्रतिनिधि, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ -सदस्य

❖ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित।

★ पहिलो संशोधनद्वारा थपिएको।

- दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित।

- (ड) सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित संघ, संस्था वा सूचना प्रविधि सम्बन्धि विशेषज्ञहरू मध्येबाट प्रतिनिधि हुने गरि नेपाल सरकारले मनोनित गरेको -सदस्य एकजना
- ❖ सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित संघ, संस्था वा सूचना प्रविधि सम्बन्धि विशेषज्ञहरू मध्येबाट प्रतिनिधि हुने गरि को सरकारले मनोनित गरेको "दुईजना" -सदस्य
- (च) विश्वविद्यालयहरू मध्येबाट नेपाल सरकारले तोकेको विश्वविद्यालयको प्रतिनिधि एकजना -सदस्य
- (छ) कार्यकारी निर्देशक -सदस्य-सचिव

(३) उपदफा (२)को खण्ड(ड) र(च) बमोजिम मनोनीत वा तोकिएको सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ र निजहरू पुनः मनोनित हुन वा तोकिन सक्नेछन्।

- ❖ "उपदफा (२)को खण्ड (क), (ड) र (च)बमोजिम तोकिएको वा मनोनीत सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ र निजहरू पुनः तोकिन वा मनोनयन हुन सक्नेछन्

तर खण्ड (क) बमोजिम अध्यक्ष आयोगको सदस्य नरहेमा निज स्वतः पदमुक्त भएको मानिनेछ।"

(४) समितिले आवश्यक देखेमा श्री नेपाल सरकारको कुनै अधिकृत वा स्वदेशी वा विदेशी विशेषज्ञ वा सल्लाहकारलाई समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रूपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

४. समितिको काम कर्तव्य र अधिकार: समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) सूचना प्रविधिको विकासको लागि राष्ट्रियस्तरमा सबै किसिमका तथ्याङ्क सङ्कलन गरीस डाटा डिपोजिटरीको समेत काम गर्न सूचना बैंकको रूपमा काम गर्ने,
- (ख) सरकारी कार्यालयहरूमा कम्प्युटर अभिलेखीकरण र विषय वस्तुको विकास तथा विस्तार गर्ने काममा सघाउ पुर्याउने,
- (ग) सूचना विज्ञान तथा सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति तथा योजनाको कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- (घ) नेपाल सरकारले गर्ने सबै प्रकारका कम्प्युटर सम्बन्धी काममा सघाउ पुर्याउने।

❖ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

- (ड) नेपाल सरकारका सबै कार्यालयहरूमा वेवसाइटको डिजाइन गरी वेवसाइट राख्ने र सोलाई अद्यावधिक गरी सञ्चालन गर्ने काममा सहयोग गर्ने,
- (च) सूचना प्रविधि सम्बन्धमा एकरूपता ल्याउन आवश्यक कोडिङ्ग र स्तर निर्धारण (स्टेण्डर्डराइजेशन) को व्यवस्था गरि सो को अनुगमन गर्ने,
- (छ) सूचना प्रविधिको अनुसन्धान र विकासमा सहयोग पुर्याउने,
- (ज) समितिको सञ्चालन र व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति निर्धारण गर्ने र सो नीतिको कार्यान्वयन भए, नभएको सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने, गराउने,
- (झ) समितिको नीति, वार्षिक तथा आवधिक योजना, कार्यक्रम र बजेट स्वीकृत गर्ने र सो को निमित्त आवश्यक रकमको व्यवस्था गर्ने, गराउने,
- (ञ) समितिको काम कारवाही सुचारु रूपले सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यकता अनुसार सल्लाहकार तथा परामर्शदाताहरू नियुक्त गर्ने,
- (ट) सूचना प्रविधिको विकास गर्नका लागि नेपाल सरकारले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने,
- (ठ) समितिको उद्देश्य प्राप्त गर्न आवश्यक अन्य कार्यहरू गर्ने, गराउने।

५. समितिको बैठक र निर्णय: (१) समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा वर्षको कम्तीमा छ पटक बस्नेछ।

- (२) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि समितिका कम्तीमा पचास प्रतिशत सदस्यहरूले समितिको बैठकको लागि लिखित माग गरेमा समितिको सदस्य-सचिवले अध्यक्षलाई सो कुराको जानकारी गराई समितिको बैठक बोलाउनु पर्नेछ।
- (३) समितिको सदस्य-सचिवले बैठक बस्ने सूचना सामान्यतया कम्तीमा सात दिन अगावै सदस्यहरूलाई दिनु पर्नेछ र त्यस्तो सूचनाको साथमा बैठकमा छलफल हुने विषयहरूको सूची समेत सदस्यहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।
- (४) समितिको कुल सदस्यको पचास प्रतिशत सदस्यहरू उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ।
- (५) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ तर निजको अनुपस्थितिमा सदस्यहरूले आफू मध्येबाट छानेको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ।
- (६) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ।
- (७) समितिको सदस्य-सचिवले समितिको बैठकमा उपस्थित सदस्यहरूको नाम, छलफलको विषय र निर्णयको व्यहोरा समेत छुट्टै पुस्तिकामा उल्लेख गरी राख्नु पर्नेछ।
- (८) समितिको निर्णय सदस्य-सचिवले प्रमाणित गर्नेछ।
- (९) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

६. कार्यकारी निर्देशकको नियुक्ति सम्बन्धी व्यवस्था: (१) समितिको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा दैनिक कार्य सञ्चालन गर्नको लागि नेपाल सरकारले तोकिए बमोजिमको योग्यता भएको व्यक्तिलाई कार्यकारी निर्देशक नियुक्त गर्नेछ।

(२) उपदफा(१) बमोजिम कार्यकारी निर्देशकको नियुक्ति नभएसम्मको लागि नेपाल सरकारले कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई बढीमा छ महिनाको निमित्तकार्यकारी निर्देशकको कार्य गर्नको लागि तोक्न सक्नेछ।

(३) कार्यकारी निर्देशकको पदवधि चार वर्षको हुनेछ र निज पुनः नियुक्त हुन सक्नेछ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कार्यकारी निर्देशकले समितिको हित विपरित हुने गरी काम कारवाही गरेमा नेपाल सरकारले निजलाई निजको पदावधि पूरा नहुँदै कार्यकारी निर्देशकको पदबाट हटाउन सक्नेछ।

तर यसरी पदबाट हटाउनु अघि कार्यकारी निर्देशकलाई आफ्नो पक्षमा सफाई पेश गर्ने उचित अवसर प्रदान गर्नु पर्नेछ।

(५) कुनै कारणवश कार्यकारी निर्देशकको पद खाली हुन आएमा कार्यकारी निर्देशकको नियुक्ति नभएसम्मको लागि नेपाल सरकारले बढीमा तीन महिनासम्मको लागि समितिको वरिष्ठ कर्मचारीलाई कार्यवाहक कार्यकारी निर्देशकको रूपमा काम गर्न नियुक्त गर्न सक्नेछ।

(६) कार्यकारी निर्देशकको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुबिधा तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(७) उपदफा (६) बमोजिम कार्यकारी निर्देशकको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुबिधा नतोकिएसम्म कार्यकारी निर्देशकको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सुबिधा नेपाल सरकारले तोकिए बमोजिम हुनेछ।

✕"६क. आयोगको सिफारिस बमोजिम गर्नुपर्ने: नेपाल सरकारले यस आदेश बमोजिम अध्यक्ष तोकदा वा कार्यकारी निर्देशकको नियुक्ति गर्दा वा निजलाई पदबाट हटाउँदा आयोगको सिफारिस बमोजिम गर्नपर्नेछ।"

७. कार्यकारी निर्देशकको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) कार्यकारी निर्देशकको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) समितिबाट स्विकृत योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्ने, गराउने।

(ख) समितिको दीर्घकालीन तथा अल्पकालीन योजना, वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तयार गरी स्विकृतिको लागि समिति समक्ष पेश गर्ने।

(ग) समितिले सञ्चालन गरेका योजना तथा कार्यक्रमको वार्षिक तथा आवधिक प्रतिवेदन तयार गरी समिति समक्ष पेश गर्ने।

(घ) समितिको निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने, गराउने तथा समितिका कर्मचारीको सुरीवेक्षण तथा नियन्त्रण गर्ने।

✕ दोस्रो संशोधनद्वारा खारेज गरिएको।

- (ड) समितिको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा काम गर्ने तथा समितिको दैनिक प्रशासकीय काम कारवाही समितिको नीति र आफ्नो निर्देशन तथा नियन्त्रणमा सञ्चालन गर्ने, गराउने।
- (च) यस आदेश र सो अन्तर्गत बनेका नियमहरू र समितिद्वारा गरिएका निर्णयहरूका अधिनमा रही समितिको काम सुव्यवस्थित ढङ्गबाट सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा अन्य आवश्यक कामहरू गर्ने।
- (२) उपदफा (१) मा लेखिएदेखि बाहेक कार्यकारी निर्देशकको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ।

८. समितिको कोष: (१) समितिको आफ्नो एउटा छुट्टै कोष हुनेछ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहायका रकमहरू जम्मा हुनेछन्-
- (क) नेपाल सरकारबाट अनुदान स्वरूप प्राप्त रकम।
- (ख) स्वदेशी व्यक्ति, संघ, संस्थाबाट प्राप्त सहयोग, अनुदान वा ऋण स्वरूप प्राप्त रकम।
- (ग) विदेशी सरकार वा अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाबाट प्राप्त सहयोग, अनुदान वा ऋण स्वरूप प्राप्त रकम।
- (घ) समितिले उपलब्ध गराएको सेवाबाट प्राप्त हुने रकम।
- (ड) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम।
- (३) समितिले उपदफा (२) को खण्ड (ग) बमोजिमको कुनै रकम लिनु अघि श्री ५ को सरकारको स्वीकृत लिनु पर्नेछ।
- (४) समितिको तर्फबाट गरिने सम्पूर्ण खर्च उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा जम्मा भएको रकमबाट ब्यहोरिनेछ।
- (५) समितिले नेपाल अधिराज्यमा रहेका कुनै वाणिज्य बैंक वा वित्तीय संस्थाको खातामा रकम जम्मा गरी आफ्नो कोषलाई सञ्चालन गर्न सक्नेछ।
- (६) समितिको कोषको सञ्चालन तोकिए बमोजिम हुनेछ।

९. समितिको लेखा र लेखा परिक्षण: (१) समितिको आय-व्ययको लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको तरिका बमोजिम राखिनेछ।

- (२) समितिको कोषको लेखापरिक्षण महलेखा परीक्षकको विभाग वा सो विभागले तोकेको लेखापरीक्षकबाट हुनेछ।
- (३) नेपाल सरकारले समितिको आय-व्ययको लेखा, तत्सम्बन्धी कागजात र अरु नगदी वा जिन्सी जुनसुकै बखत जाँचन वा जाँचन लगाउन सक्नेछ।

(४) समितिले प्रत्येक वर्ष गरेको काम कारवाहीको विवरण सहित प्रत्येक वर्षको लेखापरीक्षणको प्रतिवेदन श्री ५ को सरकार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

१०. कर्मचारी सम्बन्धी ब्यवस्था: (१) समितिले आवश्यकता अनुसार प्राविधिक तथा प्रशासनिक पद सिर्जना गरी त्यस्तो पदमा समितिको कोषबाट तलबभत्ता दिने गरी कर्मचारी नियुक्त गर्न सक्नेछ।

(२) समितिका कर्मचारीहरूको नियुक्ति, पारिश्रमिक, सुविधा र सेवाका अन्य शर्तहरू तोकिए बमोजिम हुनेछन्।

११. उप- समिति गठन गर्न सक्ने: (१) समितिले आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्नको लागि तोकिए बमोजिमको उप- समितिहरू गठन गर्न सक्नेछ।

१२. बैठक भत्ता: समिति तथा उप-समितिका सदस्यहरूले समिति वा उप-समितिको बैठकमा भाग लिए बापत तोकिए बमोजिमको बैठक भत्ता पाउने छन्।

१३. अधिकार प्रत्यायोजन: (१) समितिले आफूलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये आवश्यकता अनुसार केही अधिकार अध्यक्ष, कुनै सदस्य वा उप-समिति वा कार्यकारी निर्देशकलाई प्रत्यायोजन गर्नसक्नेछ।

(२) कार्यकारी निर्देशकले आफूलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये आवश्यकता अनुसार केहि अधिकार समितिको कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।

१४. निर्देशन दिन सक्ने: नेपाल सरकारले समितिको उद्देश्य अनुरूप काम कारवाही गर्न समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र श्री सरकारले त्यसरी दिएको निर्देशनको पालना गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

१५. समितिको कार्यालय तथा नाम: (१) समितिको कार्यालय काठमाण्डौ उपत्यकामा रहनेछ र समितिले आवश्यकता अनुसार नेपाल अधिराज्य भित्र शाखा कार्यालयहरू समेत खोल्न सक्नेछ।

(२) समितिको कार्यालय राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्रको नामबाट प्रचलित हुनेछ ।

१६. श्री ५ को सरकारसँग सम्पर्क: समितिले श्री ५को सरकारसँग सम्पर्क राख्दा श्री ५ को सरकार, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ।

❖ "विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय" भन्ने शब्द हरु राखिएका छन्।

१७. नियम बनाउने अधिकार: समितिले आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्नको लागि यस आदेशको अधिनमा रही आवश्यक नियमहरू बनाउन सक्नेछ र त्यस्तो नियम नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भएपछि मात्र लागू हुनेछ।

❖ पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित।

आज्ञाले,
महेशमान श्रेष्ठ
श्री ५ को सरकारको सचिव

भाग ४

भूलसुधार

खण्ड ५१ अतिरिक्ताङ्क ६५(क) नेपाल राजपत्र भाग ४ मा प्रकाशित श्री ५ महाराजधिराजजका प्रमुख सचिवालय, राजदरवारको सूचनामा 'खण्ड (५१) काठमाण्डौ, पुष १७ गते २०५८ साल (अतिरिक्ताङ्क ६५ (क))' सोही सूचनाको सातौं हरफमा ' महेन्द्रमाला ', नवौं हरफमा ' महागौरवमय ' र अन्तिम हरफमा ' समरविजयिनाम् ' हुनु पर्नेमा अन्यथा हुन गएकोले भूलसुधार गरिएको छ।

मुद्रण विभाग।

मुद्रण विभाग, सिंहदरवार, काठमाण्डौमा मुद्रित।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।